

JULKISTEN TYÖVOIMA- JA YRITYSPALVELUJEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TYÖVOIMA-KOULUTUKSEN MYÖNTÄMISVALTUUDEN JAKO SEKÄ PALKKATUETTUUN TYÖHÖN JA STARTTIRAHAN VARATTUJEN TYÖTTÖMYYSETUUSMÄÄRÄRAHOJEN JAKO VUONNA 2022

Lähtökohdat

Julkisilla työvoima- ja yrityspalveluilla toteutetaan työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikkaa. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikalla torjutaan työttömyyttä ja työmarkkinoiden kohtaantongelmia, tuetaan työvoiman nopeaa työllistymistä ja osaamisen kehittämistä, alkavaa yritystoimintaa sekä yritysten kansainvälistymistä ja kasvua. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikalla kehitetään pk-yritysten pitkän aikavälin kilpailukykyä ja vaikutetaan myös toimintaympäristön muutoksiin, joita aiheuttavat digitalisaatio, globalisaatio, väestön ikääntyminen sekä energiapolitiikan ja ilmastonmuutoksen tuomat haasteet.

Painotuksena on työttömyyden alentaminen, nopea työllistyminen ja kasvun vauhdittaminen vastaamalla yritysten työvoima- ja osaamistarpeisiin sekä luomalla edellytyksiä uudelle yritystoiminnalle. Yritysten kehittymistä, rakennemuutosten hallintaa ja työurien jatkumista tuetaan toteuttamalla työttömien ja yritysten tarpeiden mukaista työvoimakoulutusta ja yritystoiminnan kehittämispalveluja. Uusien yritysten syntymistä edistetään starttirahalla ja antamalla alkaville yrityksille kokonaisvaltaista tukea niiden elinkaaren alkuvaiheissa neuvonnan ja koulutuksen keinoin. Lisäksi vuonna 2022 yritysten siirtymistä työnantajiksi tuetaan rekrytointitukikokeilussa.

Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen momentin määrärahan keskeisimmät käytön kohteet ovat työvoimakoulutuksen ja valmennusten hankinta, palkkatuettu työ, starttiraha, työllisyyspoliittinen avustus sekä yritystoiminnan kehittämispalvelut. Työllisyyden edistämisen kuntakokeiluihin osallistuvat kunnat tekevät kokeiluihin ohjatuista asiakkaista palkkatuki- ja starttirahapäätöksiä sekä eräitä korvauspäätöksiä valtion lukuun. Hallitus on linjannut, että kokeilun voimassaoloaikaa jatketaan vuoden 2024 loppuun asti. Nykyinen kokeilulaki on ollut voimassa 1.3.2021 alkaen ja on voimassa 30.6.2023 asti. Kuntien tekemiin edellä mainittuihin päätöksiin käytetään työllisyys- ja työttömyysetuusmäärärahoja samalla tavoin kuin työ- ja elinkeinotoimiston tekemiin vastaaviin päätöksiin. Lisäksi kokeilukunnat voivat ohjata asiakkaitaan työllisyysmäärärahoilla hankittuihin palveluihin.

Palkkatuettua työtä (so. valtionhallintoon työllistäminen ja palkkatuki) rahoitetaan työttömyysetuusmäärärahoista peruspäivärahaa vastaavaan määrään asti ja ylittävä osuus rahoitetaan työllisyysmäärärahoista. Yrittäjäksi ryhtyville työttömille maksettava starttiraha rahoitetaan kokonaan työttömyysetuusmäärärahoista ja muille kuin työttömille maksettava starttiraha kokonaan työllisyysmäärärahoista.

Työllisyys- ja työttömyysetuusmäärärahat vuoden 2022 talousarviossa

Työllisyysmäärärahat on budjetoitu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan momentille 32.30.51 ja työttömyysetuusmäärärahat sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonalan momenteille 33.20.50 ja 33.20.52.

Vuoden 2022 talousarviossa momentille 32.30.51 (Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut, siirtomääräraha 2 v) on osoitettu yhteensä 284 526 000 euroa. Vuoden 2021 varsinaiseen talousarvioon verrattuna määrärahaa on noin 3 % enemmän. Merkittävimmät lisäykset ja vähennykset vuoden 2022 talousarviossa ovat TE-digihankkeeseen tehdyn kertaluonteisen siirron palautus (10 000 000 euroa), lisäys pk-yritysten rekrytointitukikokeiluun (4 000 000 euroa) ja palkkatuen lisäys (3 000 000 euroa).

Vähennyksinä työvoimakoulutuksen määrän noston kertaluonteisen erän poisto (-5 000 000 euroa) ja määrärahan siirto TE-toimistojen toimintamenoihin aulapalveluiden korvaamiseen (-1 255 000 euroa). Lisäksi momentilla on pienempiä muutoksia liittyen osatyökykyisten työkykyohjelmaan sekä korkeakoulututkintoon johtavien työvoimakoulutusten aikaisten kulukorvausten määrärahan siirtoon työttömyysetuusmäärärahoihin, määrärahan siirtoon SIB -hankkeiden tuotonmaksuun erilliselle momentille ja lisäys turveyrittäjien ja työntekijöiden uudelleen työllistymisen tukeen.

Momentin 32.30.51 määrärahojen lisäksi vuonna 2022 on käytettävissä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan momenteille vuoden 2022 talousarviossa budjetoitua määrärahaa palkkatuetuun työhön ja starttirahaan yhteensä 195 000 000 euroa, jakautuen eri momenteille seuraavasti: 53 000 000 euroa momentilla 33.20.50 (Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksista, arviomääräraha) ja 142 000 000 euroa momentilla 33.20.52 (Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta, arviomääräraha).

Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa on sovittu, että työttömyysetuusmäärärahat jaetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämisen ja hallintokeskukselle (KEHA-keskus), joka kirjaa vuoden 2022 lopussa määrärahat ELY-keskuksille käytön mukaisesti. Tämä toimintatapa helpottaa ELY-keskusten määrärahan hallintaa ja seurantaa. Työttömyysetuusmäärärahan sidontaa seurataan maksuperusteisesti kuukausittain sekä ELY-keskuksissa, KEHA-keskuksessa että työ- ja elinkeinoministeriössä ja näin pystytään varmistamaan, että arvioitu määräraha ei ylitä. Tämä toimintatapa sujuvoittaa ELY-keskusten määrarahaseurantaa, määrärahan hallintaa sekä mahdollisia määrärahan lisäyksiä ja palautuksia sosiaali- ja terveysministeriölle.

ELY-keskusten käytettävissä olevaksi määrarahaksi on alustavasti määriteltä yhteensä 451 857 000 euroa. Määrarahasta 195 000 000 euroa on sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan momenttien määrärahaa ja 256 857 000 euroa vuoden 2022 talousarvion momentin 32.30.51 määrärahaa sisältäen valtionhallintoon työllistämiseen varatun määrärahan.

Alueellisen määrarahajaon kriteerit

Perusjaon kriteerit (momentti 32.30.51)

Perusjaossa jaetaan osa määrärahoista ja siinä on mukana momentin 32.30.51 määrärahoista 160 340 000 euroa. Perusjako esitetään tehtäväksi samoilla kriteereillä kuin vuoden 2021 jako. Perusjako on jaettu painottaen alueiden työttömien ja aktivointiasteeseen luetavissa palveluissa olevien määrää 55 %:lla ja vaikeasti työllistyvien määrää 30 %:lla. Lisäksi 15 % perusjaosta on jaettu tasasuurena eränä kaikille ELY-keskuksille.

Tämän jälkeen kunkin alueen perusjakoa on korjattu sidontatilannetta kuvaavalla kertomella. Kerroin muodostetaan jakamalla alueen edellisen vuoden syyskuun lopun sidonta-

seurannan mukainen sidonta-aste koko maan sidonta-asteella samana ajankohtana. Sidonta-asteessa ei huomioida yritystoiminnan kehittämispalveluita. Lopuksi jakoa on tarkistettu siten, että minkään ELY-keskuksen määrärahojen muutos ei ole enempää kuin 15 % -yksikköä verrattuna koko maan määrärahojen muutokseen.

Muut määrärahan jakoperusteet (momentti 32.30.51)

Momentin 32.30.51 määrärahojen eri käyttötarkoituksista ja ELY-keskusten työnjaosta johtuen on ELY-keskuksille jaettu perusjaosta poikkeavilla kriteerillä yhteensä 83 892 000 euroa.

ELY-keskuksille on jaettu maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen 53 298 000 euroa painottaen ulkomaalaisia työnhakijoita 50 %:lla, ensimmäistä kertaa laadittujen kotoutumissuunnitelmien määrää 40 %:lla ja alueelle muuttaneiden pakolaisten määrää 10 %:lla. ELY-keskuksille jaettava määräraha on 1 728 000 euroa pienempi kuin vuoden 2021 jaettu määräraha. Koulutuksen järjestämisen jatkuvuuden kannalta minkään ELY-keskuksen määrärahaa ei ole alennettu yli 10 %.

Yritystoiminnan kehittämispalvelujen hankintaan on jaettu 13 000 000 euroa neljälle tehtävälle hoitavalle ELY-keskukselle (Häme, Etelä-Savo, Keski-Suomi, Pohjois-Pohjanmaa). Jakoperusteina on käytetty kertyneitä palvelun toteumatietoja ja arviota määrärahan käytöstä ja palvelujen myöntämisestä RR-ELYittäin vuonna 2021, arviota tulevalle vuodelle siirtävistä määrärahoista sekä tietoja yritysten toimipaikkamääristä alueittain. Jako on aluekohtaisesti sama kuin vuoden 2021 varsinaisessa määrärahan jaossa lukuun ottamatta 500 000 euron lisäystä Hämeen ELY-keskuksen määrärahaan ja vastaavan suuruista vähennystä Keski-Suomen ELY-keskuksen määrärahaan.

Vuonna 2022 Uusimaa koordinoi Perhevapailta töihin -hanketta, jonka toteuttamiseen on varattu talousarviossa 1 780 000 euroa. Määräraha ehdotetaan jaettavaksi erillään muusta määrärahasta hankkeessa tarjottaviin työllisyysmäärärahoilla rahoitettaviin palveluihin Uudenmaan ELY-keskukselle.

Vuonna 2022 Kaakkois-Suomen TE-toimisto toimii valtakunnallisen rekrytointitukikoikeilun toimeenpanevana viranomaisena. Kokeiluun budjetoitu määräraha (11 650 000 euroa) jaetaan kokonaisuudessaan Kaakkois-Suomelle tarkoitukseen korvamerkittynä määrärahana.

ELY-keskuksille jaetaan Työkykyohjelmaan suunnattuja määrärahoja yhteensä 3 814 000 euroa. Lisäksi Lapin ELY-keskukselle jaettavassa 350 000 euron määrärahassa on huomioitu myöntämisvaltuuden korkeasta käyttöasteesta aiheutuva lisatarve. Korkean käyttöasteen taustalla ovat Lapin rakennemuutostilanteet.

Määräraha- ja myöntämisvaltuusjakoesitys

Perusjakoon sisältyviä 32.30.51 momentin valtionhallintoon työllistämisen työllisyysmäärärahoja, yhteensä 12 625 000 euroa ja työttömyysetuusmomenteille varattuja määrärahoja 6 000 000 euroa ei jaeta alueille, vaan valtion kirjanpitoyksiköille on annettu kaikille kolmelle momentille (32.30.51, 33.20.50 ja 33.20.52) kirjausoikeus TE-toimiston tekemän päätöksen mukaisesti. Momentin 32.30.51 osalta po. määrärahat ovat työ- ja elinkeinoministeriössä ja momenttien 33.20.50 ja 33.20.52 osalta sosiaali- ja terveysministeriössä.

Momentin 32.30.51 määrärahajako

ELY-keskuksille esitetään jaettavaksi yhteensä 244 232 000 euroa ja työ- ja elinkeinoministeriön päätettäväksi esitetään jätettäväksi yhteensä 40 294 000 euroa. Tästä summasta valtionhallintoon työllistämisen osuus on 12 625 000 euroa. Loput 27 669 000 euroa jakaantuu siten, että 950 000 euroa varataan vakuutusturvaan, 500 000 euroa turvealaa koskeviin toimenpiteisiin, 1 186 000 euroa Työkykyohjelmaan ja 25 033 000 euroa äkillisiin rakennemuutoksiin reagoimiseksi ja muihin ennakoimattomiin tarpeisiin.

Vuoden 2022 määrärahajakoehdotus ja muutokset vuoden 2021 valtioneuvoston määrärahajakoon (28.1.2021) verrattuna (momentti 32.30.51)

ELY-keskus	Jakoehdotus 2022 €	Jako 2021 (28.1.2021) €	Muutos 2022-2021 €	Muutos 2022-2021 %
Uusimaa	79 595 000	72 380 000	7 215 000	10
Varsinais-Suomi	17 440 000	18 620 000	-1 180 000	-6
Satakunta	6 900 000	6 950 000	-50 000	-1
Häme	17 165 000	16 230 000	935 000	6
Pirkanmaa	19 408 000	20 210 000	-802 000	-4
Kaakkois-Suomi	24 406 000	12 600 000	11 806 000	94
Etelä-Savo	6 768 000	7 350 000	-582 000	-8
Pohjois-Savo	9 600 000	9 345 000	255 000	3
Pohjois-Karjala	6 840 000	7 400 000	-560 000	-8
Keski-Suomi	15 680 000	15 865 000	-185 000	-1
Etelä-Pohjanmaa	5 633 000	4 990 000	643 000	13
Pohjanmaa	8 732 000	8 450 000	282 000	3
Pohjois-Pohjanmaa	14 449 000	14 600 000	-151 000	-1
Kainuu	3 816 000	3 526 000	290 000	8
Lappi	7 800 000	7 640 000	160 000	2
ELY-keskukset yhteensä	244 232 000	226 156 000	18 076 000	8
Työ- ja elinkeino- ministeriö	40 294 000	50 150 000	-9 856 000	-20
Yhteensä	284 526 000	276 306 000	8 220 000	3

Muutokset eri ELY-keskuksille esitettyjen määrärahojen suuruudessa verrattuna vuoteen 2021 johtuvat pääosin jakoperusteita koskevissa tunnusluvuissa tapahtuneista muutoksista kullakin alueella. Kaakkois-Suomen osuus sisältää rekrytointitukikokeiluun varatun määrärahan (11 650 000 euroa).

Käytännössä ELY-keskuksilla on käytettävissään momentin 32.30.51 vuoden 2022 talousarvion määrärahaa enemmän kuin mitä jakoehdotuksessa ehdotetaan. Kun jakoehdotukseen lisätään työ- ja elinkeinoministeriöön jätettävät valtionhallintoon työllistämisen määrärahat, yhteensä 12 625 000 euroa, on ELY-keskuksilla käytettävissä yhteensä 256 857 000 euroa.

ELY- keskusten käytettävissä olevat määrärahat (ml. valtionhallintoon työllistäminen) alkuvuonna 2022 (TA 2022) ja alkuvuonna 2021 (TA 2021) sekä muutos (momentti 32.30.51)

ELY-keskus	Käytettävissä yhteensä 2022 €	Käytettävissä yhteensä 2021 €	Muutos 2022-2021 €	Muutos 2022-2021 %
Uusimaa	82 770 000	75 565 000	7 205 000	10
Varsinais-Suomi	18 715 000	19 965 000	-1 250 000	-6
Satakunta	7 300 000	7 390 000	-90 000	-1
Häme	18 040 000	17 085 000	955 000	6
Pirkanmaa	20 958 000	21 660 000	-702 000	-3
Kaakkois-Suomi	25 131 000	13 430 000	11 701 000	87
Etelä-Savo	7 043 000	7 660 000	-617 000	-8
Pohjois-Savo	10 075 000	9 865 000	210 000	2
Pohjois-Karjala	7 390 000	7 970 000	-580 000	-7
Keski-Suomi	16 555 000	16 745 000	-190 000	-1
Etelä-Pohjanmaa	5 908 000	5 275 000	633 000	12
Pohjanmaa	9 207 000	8 915 000	292 000	3
Pohjois-Pohjanmaa	15 449 000	15 610 000	-161 000	-1
Kainuu	4 091 000	3 836 000	255 000	7
Lappi	8 225 000	8 130 000	95 000	1
Yhteensä	256 857 000	239 101 000	17 756 000	7

Päätöksessä esitetään, että työ- ja elinkeinoministeriö voisi tarvittaessa tehdä muutoksia päätösehdotuksen mukaisiin ELY-keskuskohtaisiin määrärahoihin.

Momentin 32.30.51 työvoimakoulutuksen myöntämisvaltuusjako

Momentille 32.30.51 on osoitettu työvoimakoulutuksen hankintaan 65 000 000 euron myöntämisvaltuus. Myöntämisvaltuuden avulla voidaan tehdä pitkäkestoisia talousarviovuoden ylittäviä sopimuksia työvoimakoulutuksen hankinnasta. Työvoimakoulutuksen myöntämisvaltuutta esitetään jaettavaksi ELY-keskuksille yhteensä 55 670 000 euroa ja työ- ja elinkeinoministeriöön jätettäväksi 9 330 000 euroa ministeriön myöhempää päätöksentekoa varten.

Vuoden 2022 työvoimakoulutuksen myöntämisvaltuuden jakoehdotus ja vertailu vuoden 2021 (28.1.2021) jakoon

ELY-keskus	Jakoehdotus 2022 €	Jako 2021 (28.1.2021) €	Muutos 2022-2021 €
Uusimaa	12 050 000	10 480 000	1 570 000
Varsinais-Suomi	4 950 000	5 820 000	-870 000
Satakunta	2 270 000	1 970 000	300 000
Häme	2 080 000	2 450 000	-370 000
Pirkanmaa	6 080 000	5 290 000	790 000
Kaakkois-Suomi	1 660 000	1 950 000	-290 000
Etelä-Savo	1 720 000	2 020 000	-300 000
Pohjois-Savo	2 690 000	3 170 000	-480 000

Pohjois-Karjala	1 560 000	1 360 000	200 000
Keski-Suomi	5 040 000	4 890 000	150 000
Etelä-Pohjanmaa	1 500 000	1 320 000	180 000
Pohjanmaa	4 970 000	4 320 000	650 000
Pohjois-Pohjanmaa	5 120 000	4 450 000	670 000
Kainuu	610 000	720 000	-110 000
Lappi	3 370 000	2 930 000	440 000
Alueet yhteensä	55 670 000	53 140 000	2 530 000
Työ- ja elinkeinoministeriö	9 330 000	11 860 000	-2 530 000
Kaikki yhteensä	65 000 000	65 000 000	0

Päätöksessä esitetään, että työ- ja elinkeinoministeriö voisi tarvittaessa tehdä muutoksia päätösehdotuksen mukaisiin ELY-keskuskohtaisiin myöntämisvaltuuksiin.

Momenttien 33.20.50 ja 33.20.52 määrärahajako

Työ- ja elinkeinoministeriö ei jaa työttömyysetuusmäärärahaa jokaiselle ELY-keskukselle vaan määrarahat jaetaan kokonaisuutena kirjanpitoyksikkö KEHA-keskukselle ELY-keskusten ja työllisyyden edistämisen kuntakokeiluun osallistuvien kuntien käyttöön. Vuoden 2022 lopussa KEHA-keskus kirjaa määrärahan kullekin ELY-keskukselle ja kokeilualueelle toteutuneen käytön mukaan.

Työttömyysetuusmomenteilta esitetään jaettavaksi KEHA-keskukselle kaikki palkkatukeen ja starttirahaan suunnitellut määrarahat eli 189 000 000 euroa. Valtionhallintoon työllistämiseen varatut määrarahat 6 000 000 euroa esitetään jätettäväksi sosiaali- ja terveysministeriön valtion kirjanpitoyksiköiden kirjauksia varten.

Vuoden 2022 määrärahajakoehdotus momenteilla 33.20.50 ja 33.20.52

	33.20.50	33.20.52	Yhteensä
	€	€	€
KEHA -keskus	49 000 000	140 000 000	189 000 000
Sosiaali- ja terveysministeriö	4 000 000	2 000 000	6 000 000
Yhteensä	53 000 000	142 000 000	195 000 000

Kuten momentin 32.30.51 määrärahojen kohdalla, niin myös työttömyysetuusmäärärahojen kohdalla ELY-keskuksilla on käytettävissään vuoden 2022 talousarvion määrärahaa enemmän kuin mitä jakoehdotuksessa ehdotetaan. Kun jakoehdotukseen lisätään valtionhallintoon työllistämiseen varatut määrarahat, yhteensä 6 000 000 euroa, on ELY-keskuksilla käytettävissä työttömyysetuusmomenteilla yhteensä 195 000 000 euroa.

Päätöksessä esitetään, että työ- ja elinkeinoministeriö yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa voisi tarvittaessa tehdä muutoksia päätösehdotuksen mukaisten valtionhallintoon työllistämiseen varattujen määrärahojen sekä palkkatukeen ja starttirahaan varattujen määrärahojen välillä momenteilla 33.20.50 ja 33.20.52.

Päätöksessä esitetään, että työ- ja elinkeinoministeriö yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa voisi tarvittaessa siirtää KEHA-keskukselle jaettua momenttien 33.20.50 ja 33.20.52 määrärahaa sosiaali- ja terveysministeriölle.

Alueellisessa jaossa käytetyt tunnusluvut

Liite 1.1

ELY-KESKUS	Työttömät työnhakijat (1.1. - 30.9.2021)		Tasaerä	Vaikeasti työllistyvät (1.1. - 30.9.2021)	
	keskimäärin hlöä	%		keskimäärin hlöä	%
Uusimaa	140 487	33,7 %	6,7	63 669	35,1 %
Varsinais-Suomi	34 102	8,2 %	6,7	13 619	7,5 %
Satakunta	14 975	3,6 %	6,7	5 995	3,3 %
Häme	29 033	7,0 %	6,7	13 523	7,4 %
Pirkanmaa	40 751	9,8 %	6,7	16 132	8,9 %
Kaakkois-Suomi	22 725	5,4 %	6,7	10 299	5,7 %
Etelä-Savo	9 169	2,2 %	6,7	3 962	2,2 %
Pohjois-Savo	16 847	4,0 %	6,7	8 006	4,4 %
Pohjois-Karjala	14 747	3,5 %	6,7	6 725	3,7 %
Keski-Suomi	23 191	5,6 %	6,7	10 765	5,9 %
Etelä-Pohjanmaa	9 939	2,4 %	6,7	3 567	2,0 %
Pohjanmaa	12 993	3,1 %	6,7	5 011	2,8 %
Pohjois-Pohjanmaa	29 431	7,0 %	6,7	12 541	6,9 %
Kainuu	4 773	1,1 %	6,7	1 858	1,0 %
Lappi	14 327	3,4 %	6,7	5 947	3,3 %
Yhteensä	417 490	100,0 %	100,00 %	181 619	100,0 %